

Päijät-Hämeen ja
Itä-Uudenmaan sosiaalialan
osaamiskeskus

Päijät-Hämeen turvallisuusverkoston kokousmuistio

Aika 10.3 klo 9-11.35

Paikka Verso, Saimaankatu 11, 3 kerros: Empiria -luokka

Osallistujat Kristiina Silander, Lahden perheasiain neuvottelukeskus
Jouko Vesala, Lahden perheasiain neuvottelukeskus
Anne Airola, Lahden yhdyskuntapalvelun seuranta toimisto
Marjaliisa Niemeläinen. Päijät-Hämeen sosiaalipäivystys
Marja Keto, Lahden Ensi- ja turvakoti ry
Jukka Suni, Lahden Ensi- ja turvakoti ry/Jussi-työ
Elina Rantalainen, opiskelija, LAMK
Janna Valovuori, Phsotey/ koulupalvelut, litti
Jukka Ihalainen, Lahden Ensi- ja turvakoti ry, TPPH-projekti, pj.
Riitta Takala, Lahden Ensi- ja turvakoti ry
Tuula Häyrynen, Päijät-Hämeen sovittelutoimisto
Heli Lehtinen, perhepalvelukeskus, Lahti
Jaana Koivukangas, Rikosuhripäivystys
Tuija Hellsten, Rikosuhripäivystys
Sirpa Tölkö, Säröperheelle tueksi - hanke
Tero Seppänen, Päijät-Hämeen poliisilaitos
Timo Komonen, Päijät-Hämeen poliisilaitos, P-H turvallisuussuunnitelma
Liisa Honkanen, koulukuraattori- ja psykologipalvelut Lahti
Helena Ewalds, THL
Kirsi Kuusinen-James, Verso,siht.

Käsitellyt asiat

1.Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Muistio on tullut sähköpostitse ja siihen ei ollut huomautettavaa. Edellisessä kokouksessa käsitelimme turvallisuusseuraa, jonka käytöstä toivotaan edelleen palautetta.

Sovimme, että muistiot ja kokouksien muu materiaali kootaan jatkossa yhteen paikkaan ja paikkana on mahdollisesti Turvallisten perheiden Päijät-Häme hankkeen si-

vut. Muilta sivuilta voisi olla linkit sinne. Totesimme, että menettely parantaisi ryhmän toiminnan läpinäkyvyyttä ja materiaalit olisivat sieltä helposti löydettävissä.

3. Helena Ewalds alusti aiheesta Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn kansalliset suuntaviivat ja paikallinen toteutus: perustietoa väkivallasta ja työvälineistä

Esitys on muistion liitteenä. Palmenialta ostetaan tunnistamiseen ja työkaluihin liittyvää kouluttajakoulutusta, jotta tieto saataisiin leviämään mahdollisimman hyvin. Yhdessä luodaan minimi koulutuksen sisältökriteeristö. Mukana ovat avit, osket ja THL. Tunnista, turvaa ja toimi suositusten arviointi tehdään tänä vuonna. Arvioinnissa kysytään sosiaali- ja terveysjohdolta, onko alueella olemassa suosituksen mukaisia rakenteita työlle. Vuonna 2012 tehdään tarkempi arvio, millaisia palveluja kunnissa on. Teema on kuntien peruspalvelujen arvioinnin fokus ensi vuonna.

Päijät-Hämeen turvallisuussuunnitelma valmistui 2010 keväällä. Lähisuhdeväkivallan ja perheväkivallan ehkäisytyö on sisällytetty alueen turvallisuussuunnitelmaan. Siinä lähisuhdeväkivallan ehkäisyn yhtenä tavoitteena on saada alueelle nimetty toimintaa koordinoiva ryhmä. Tällaista ryhmää ei ole vielä asetettu. Tämä koordinaatioryhmä olisi osa niitä rakenteita, joita tullaan tämän vuoden aikana sosiaali- ja terveysjohdolta kysymään. Myös kuntien vastuuhenkilöitä tullaan kysymään. Kuntien on mietittävä myös omien vastuuhenkilöidensä tehtävät. Avien kanssa on päädytty jatkossa järjestämään yhdyshenkilöille alueellisia tilaisuuksia, koska valtakunnallisiin tilaisuuksiin on vaikea saada osallistujia eri puolilta Suomea. Timo Komonen esitti toiminnan koordinaatiomalliksi ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön mallia. Siinä on yksi seudullinen koordinaattori ja jokaisella neljällä alueella oma koordinaattori, joka koottaa oman alueensa keskeiset toimijat yhteen. Espoossa hyvinvointityöstä vastaava koordinaattori työskentelee hallinnossa.

Keski- Suomen sairaanhoitopiiri on vuodenvaihteessa päättyneessä kehittämishankkeessa luonut toimintamallin puheeksiottamisesta ja hoitoon ohjauksesta. Jyväskylän yliopisto on saanut Akatemialta rahaa lähisuhdeväkivallan tutkimiseen, joten työ sillä alueella jatkuu. Erilaisia seulakysymyksiä on kehitetty jo aiemminkin, mutta ne eivät ole systemaattisesti käytössä. Seulakysymyksiä kehitetään ja käynnissä on Palmenian hanke RutiiNiksi, joka kehittää neuvolaseulaa <http://www.palmenia.helsinki.fi/hankkeet/hanketiedot.asp?id=90>

Toimipisteissä tulisi olla omat toimintamallit asiaan ja henkilöstölle tulisi järjestää koulutusta puheeksiottoon ja ohjaukseen. Pitäisi yhdessä miettiä, mitä apua meidän toimipiste voi antaa ja milloin ohjataan muualle. Ohjauksessa tulisi huomioida ”polulta putoamisen vaara” eli se, että henkilö ei hakeudu tai pääse ohjattuun palveluun.

Päijät-Hämeen turvallisuussuunnitelmassa lähisuhdeväkivallan ehkäisyn tavoitteena on myös koordinaatioyksikön luominen. Yksiköstä saisi tai siellä olisi tietoa kaikista tarvittavista palveluista kuten ennaltaehkäisystä ja matalan kynnyksen palveluista. Päijät-Hämeessä Jussi- ja avokriisityön lisäksi yksi matalan kynnyksen toimipiste on terveystioski, jonka henkilöstöä olisi hyvä perehdyttää ilmiöön ja palvelujärjestelmään. Koordinaatioyksikössä voitaisiin tehdä kokonaisvaltainen arvio siitä, millaista apua perhe tarvitsee. Näitä malleja on muualla Euroopassa (Itävallassa intervention center) ja Helena Ewalds toivoo, että tätä toimintaa pilotoitaisiin myös Suomessa. Huomioitava on myös ilmiön dokumentointi ja tilastointi ja pitkäaikaisen tuen ja terapian tarve. Perheasiain neuvottelukeskukseen parit tulevat yleensä yhdessä ja seurantatapaamisia olisi hyvä sopia aina esim. 3 ja 6 kuukauden päähän. Asiakkaille on tärkeää myös turva, että voi vielä myöhemminkin olla yhteydessä. Lähisuhdeväkivallan sovittelussakin seurata on todella tärkeää. Sovittelussa tulee usein myös esiin, että nainen ei ole aina välttämättä uhri, vaan myös tekijä ja tilanteet ovat monisyisiä.

Kuntien sivuilta tulisi löytyä tietoa lähisuhdeväkivaltalasta. Lahden sivuilla on linkit erilaisiin palveluihin ja toimintamuotoihin. Valtakunnallisessa lähisuhdeväkivallan yhdyshenkilöiden tapaamisessa esiteltiin Äänekosken sivut, jotka on hyvin rakennettu. www.intra.aanekoski.fi/peva Nettiin tulisi laittaa tietoa nettivertaisryhmistä ja jo tiedon saaminen ilmiöstä ja palveluista voi helpottaa. Nettiturvakoti on uudistumassa www.turvakoti.net ja sivuille on tulossa chat- mahdollisuus aiemman kysymys- vastaus palstan sijaan. Myöhemmin sivuille voi tulla myös ryhmiä. Lapsille ja nuorille pitää tiedottaa nettiturvakodin olemassaolosta.

Tunnista, turvaa ja toimi ohjelman lisäksi käynnissä on toinen kansallinen ohjelma: Naisiin kohdistuvan väkivallan toimintaohjelma STM 2010:5. Minna Piispa koordinoi sitä ja siihen kuuluu 60 toimenpidettä. Ohjelma kestää vuoteen 2015 asti. Ohjelman painopisteitä ovat: seksuaalinen väkivalta, väkivallan uusiutumisen ehkäisy, haavoittuvassa asemassa olevat naiset (vammaiset, etniset vähemmistöt, maahanmuuttaja-taustaiset).

Tero Seppänen kertoi, että HS selvitti raiskaustapausten selvitysprosenttia 10 suurimmassa kaupungissa. Lahti oli selvityksen paras ja selvitysprosentti on yli 70%.

Alueelta puuttuvat seksuaalista väkivaltaa kokeneiden nuorten ryhmät. Ryhmien tulisi olla lähellä ja ammattitaitoisesti vedetty. Ryhmänohjaajien koulutuksia järjestettiin muutamia vuosia sitten, mutta aktiivisia ryhmiä ei tällä hetkellä ole.

Vuodenvaihteessa käynnistyi myös pohjoismainen kampanja lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan liittyen. Lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja väkivallan selvittäminen on kehitetty mm. Ruotsissa ja tavoitteena on, että lapsi ja koko perhe saisivat kokonaisvaltaisempaa apua ja välttyisivät lisätraumatisoitumiselta. Tätä ns. Barnahus- mallia pyritään pilotoimaan myös Suomessa, mutta pilotoinnille ei ole vielä rahoitusta.

Tampereen yliopisto järjestää asiasta seminaarin 18–21.9.2011

<http://www.uta.fi/laitokset/hoito/tapahtumat/childabuseandneglect2011>

Valtakunnallinen lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyö on organisoitu siten, että STM on valtuuttanut toimeenpanon THL:lle ja siellä on kaksi henkilöä, jotka vastaavat koordinoinnista (Helena ja Minna Piispa). He toimivat lasten, nuorten ja perheiden palvelut yksikössä. Työtä koordinoi myös valtakunnallinen työryhmä, jossa eri ministeriöt ovat edustettuna. Työryhmä raportoi sisäisen turvallisuuden sihteeristölle.

4.Valtakunnallinen lähisuhdeväkivaltaa asioita työssään kohtaavien tapaaminen Lahdessa syksyllä 2011/ sisällön ym. suunnittelua

Teemana on: Koti on maailman turvallisin paikka. Tilaisuutta valmistelemaan tulisi perustaa työryhmä. Jukka on pyytännyt jo joiltain tahoilta toiveita teemoista ja mm. seuraavia teemoja on esitetty:

- parisuhteen seksuaalisuus ja siihen liittyvät kysymykset, myös nuoret
- perhe- ja lähisuhdeväkivallan sovittelu
- street corner – työtapa
- kuritusväkivalta , Maria-Kaisa Aula voisi tulla puhumaan
- vainoaminen
- turvallisuustyön kokonaisuus
- Marak ja/ tai paikallinen pilotti Mariska
- trappan, folkhälsan toimintamuoto
- lähipiirin huomioiminen
- valtakunnallisen ohjelmat
- tunteet
- monikulttuurisuus
- työpaikat /mies- ja naisvaltaiset
- mielenterveys henkinen ja fyysinen turvattomuus, mikä aiheuttaa mitä, mitä ongelman taustalla on
- käräjäoikeus- lähestymiskiellot ja lasten huoltajuuskysymykset
- onnistumistarinat - kokemusasiantuntijat mukaan
- Tutkimus rikoksen uhrien kokemukset - Päivi Honkatuki voisi tulla esittelemään tutkimusta
- Hyvät käytännöt jakoon esim. Keski-Suomen kokemukset
- Street corner jamaikalainen miesryhmä käsitte, miten puuttua kodeissa tapahtuvaan väkivaltaan - skype välityksellä yhteys
- Tiina Rantanen seksuaalista väkivaltaa kokeneiden naisten ryhmiä ja yksi poikien ryhmä
- Päijät-Hämäläisiä käytäntöjä esim. Vesijärvi Ankkuri

Tärkeänä pidettiin tilaisuudesta tiedottamista, jotta saataisiin myös viranomaisia mukaan. Jukka kutsuu työryhmän koolle.

5. Turvallisten perheiden Päijät-Häme- hankkeen seminaarien tiivistelmä ja Turvallisuus ei synny sattumalta raportti

Kutsun liitteenä oli tiivistelmä seminaarisarjasta ja teemasta kootaan kevään aikana Päijät-Hämeen liiton julkaisusarjaan raportti.

6. Seudullisen turvallisuussuunnittelun nykytilanne

Tilannetta on käsitelty jo edellä

7. Mariska ja Vesijärvi Ankkuri

Mariska etenee ja mukana on ollut 5-10 tapausta ja kevääseen on sovittu lisää tapauksia. Lisää kuitenkin vielä mahtuu. Lomakkeistoa on kehitetty. Jonkun casen kohdalla voisi pilotoida jälkikäteisiä ennaltaehkäiseviä kotikäyntejä Kanadan mallin mukaan. Helena on tutustunut Kanadan lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn ja kertoi, että poliisit tekevät yllätyskäyntejä perheissä, joissa on ollut perheväkivaltaa. Ryhmän toiminta on ollut monella tavalla hyvä juttu; on tutustuttu ja opittu lisää siitä, mitä itse kukakin tekee ja millaiset mahdollisuuden kullakin organisaatiolla on toimia. Työskentelyssä opitaan tiedon ja kokemusten vaihdon kulttuuria ja tapoja taata asianosaisen turvallisuus. Asiakkaiden oma halu ottaa apua vastaan on kynnyskysymys ja on johtanut siihen, että tapauksia ei ole tuotu yhteiseen pöytään. Viranomaisilla on ollut toimintaan varattuna hyvin resursseja

Vesijärven Ankkuri aloitti vuoden alussa ja mukana on ollut noin 50 asiakastapausta. Ryhmä on hyvä ja maanantaina aloittaa neljäs sosiaalityöntekijä (Tanja Valkonen) sosiaalipäivystyksessä. Kuntien panostus toimintaan on tämä neljäs sosiaalityöntekijä sosiaalipäivystykseen. Psykiatrisen sairaanhoitajan työpanosta on saatu mukaan konsultointisuhdetta tiivistämällä Sihdin kanssa ja myös nuorisotyö ja seurakunta ovat mukana. Tarkoituksena on rakentaa olemassa olevien toimintojen sisään uusia toimintatapoja. Ankkuritiimi käy mielellään kertomassa eri tahoille omasta toiminnastaan. Pekka Airamolta poliisista voi kysyä toiminnan esittelyä. Kesäajan (n. 4 viikkoa) Ankkuri on pohjassa.

5. Muut asiat

Miestyön foorumi on 31.5-1.6.2011 <http://www.miestyonfoorumi.fi/>

Rikksentorjuntaneuvostossa on maaliskuun loppuun asti käynnissä hakuaika kehittämishankkeille.

6. Seuraava kokous

Seuraava kokous on 12.5 klo 13